

PREZES
Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
dr Karol Nawrocki

Warszawa, dnia 1 . 4 . 2023 r.

sygn. BUWII-9200-247 (5)/23/PC

Skarb Państwa -
Generalny Dyrektor Dróg
Krajowych i Autostrad
reprezentowany przez
Pana
Mariusza Mierzwę
Zastępcę Dyrektora Oddziału
w Szczecinie ds. Inwestycji

Generalna Dyrekcja Dróg
Krajowych i Autostrad,
Oddział w Szczecinie,
Al. Bohaterów Warszawy 33,
70 - 340 Szczecin

DECYZJA NR 164/2023

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2337) w zw. z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 z późn. zm.) zwanej dalej „K.p.a.” po rozpatrzeniu wniosku **Generalnego Dyrektora Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad**

zezwalam

na ekshumację zwłok (szczątków) żołnierzy Armii Czerwonej z okresu II wojny światowej z polowego cmentarza z II wojny światowej znajdującego się na działce nr 734/4: 372 obręb Gryfino 4, położonego na terenie inwestycji „Budowa obwodnicy Gryfina w ciągu DK 31” w gminie Gryfino, w powiecie gryfińskim, w województwie

zachodniopomorskim oraz przeniesienie ich na cmentarz wojenny w Gryfinie, pod następującymi warunkami:

- 1) ekshumacja zostanie przeprowadzona w sposób zgodny z przepisami ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2023 r., poz. 887 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. z 2021 poz. 1910) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz. U. z 2011 r. Nr 75, poz. 405);
- 2) o planowanej ekshumacji wnioskodawca powiadomi z 14-dniowym wyprzedzeniem:
  - a) właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego,
  - b) właściwy oddział rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża,
  - c) Biuro Informacji i Poszukiwań Polskiego Czerwonego Krzyża,
  - d) właściwego miejscowo wojewódzkiego konserwatora zabytków w przypadku objęcia nieruchomości ochroną konserwatorską,
  - e) Dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie,
  - f) Dyrektora Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 3) wnioskodawca umożliwi udział w ekshumacji przedstawicielom podmiotów, o których mowa w pkt 2;
- 4) prace ekshumacyjne zostaną przeprowadzone z uwzględnieniem warunków określonych przez właściciela gruntu, na którym znajduje się grób wojenny;
- 5) w przypadku ujawnienia w trakcie prac ekshumacyjnych dowodów, że w mogile znajdują się zwłoki (szczątki) osób cywilnych lub żołnierzy innych niż żołnierze Armii Czerwonej, wnioskodawca niezwłocznie zawiadomi Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i przedłoży stosowny materiał dowodowy;
- 6) wnioskodawca sporządzi sprawozdanie z całości prac ekshumacyjnych, które prześle do Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w terminie 30 dni od dnia zakończenia prac ekshumacyjnych;
- 7) wnioskodawca przedłoży listę wydobytych przedmiotów właściwemu miejscowo wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków do oceny ich wartości zabytkowej;
- 8) przedmioty służące identyfikacji i przedmioty osobiste zostaną przekazane rodzinom osób ekshumowanych – o ile uda się je ustalić i wyrażą one taką wolę;
- 9) wydobyta broń i amunicja będą traktowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2022r., poz. 2516 z późn. zm.);

- 10) ekshumowane szczątki zostaną pochowane na cmentarzu wojennym w Gryfinie;
- 11) po zakończeniu prac wykonawca ekshumacji przywróci miejsce ekshumacji do pierwotnego stanu.

UZASADNIENIE

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu na wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: „Dyrektor GDDKiA”) – reprezentowanego przez Pana Mariusza Mierzwę Zastępcę Dyrektora Oddziału w Szczecinie ds. Inwestycji (pełnomocnictwo udzielone 24.10.2023 r., sygn. GDDKiA – BP-0157/12.1/2013) z dnia 16.11.2023 r., prowadził postępowanie administracyjne na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (dalej: „ustawa o grobach i cmentarzach wojennych”) w sprawie zezwolenia na ekshumację zwłok (szczątków) żołnierzy Armii Czerwonej z okresu II wojny światowej, z cmentarza polowego z II wojny światowej znajdującego się na działce nr 734/4: 372 obręb Gryfino 4, w gminie Gryfino, w powiecie gryfińskim, w województwie zachodniopomorskim, należącej do Skarbu Państwa i położonej na terenie inwestycji.

Na mocy decyzji Wojewody Zachodniopomorskiego nr 13/2022, znak: AP-4.7820.251-11.2022.MM z dnia 19 sierpnia 2022 r. na ww. terenie realizowana jest inwestycja drogowa pn. „Budowa obwodnicy Gryfina w ciągu drogi krajowej nr 31” przez Dyrektora GDDKiA.

Zgodnie wnioskiem Dyrektora GDDKiA oraz załączoną dokumentacją (w tym: 3 fotografie: IMG 5073,5075,5069, mapa z planem sytuacyjnym) podczas prac budowlanych prowadzonych na terenie inwestycji, na działce nr 734/4: 372 obręb Gryfino 4 w miejscowości Gryfino, gm. loco, w powiecie gryfińskim w województwie zachodniopomorskim, na terenie należącym do Skarbu Państwa odkryto szczątki (wg. wstępnych szacunków od 400 do 600) żołnierzy Armii Czerwonej pochowanych na cmentarzu polowym z II wojny światowej.

Stosownie do art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, grobami wojennymi w rozumieniu ustawy są groby i miejsca spoczynku osób wojskowych, poległych lub zmarłych z powodu działań wojennych, bez względu na narodowość.

Zgodnie z art. 1 ust. 4 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych groby wojenne powinny być zgrupowane na cmentarzach wojennych, w celu zabezpieczenia przed zniszczeniem i zapomnieniem.

Ww. cmentarz znajduje się na terenie inwestycyjnym pn. „Budowa obwodnicy Gryfina w ciągu drogi krajowej nr 31”, nie posiada trwałego urządzenia. Ze zgromadzonych informacji wynika, że w na działce nr 734/4: 372 obręb Gryfino 4, należącej do Skarbu Państwa, w gminie Gryfino, w powiecie gryfińskim, w województwie zachodniopomorskim, gdzie prowadzone są prace budowlane, znajdował się cmentarz polowy z II wojny światowej żołnierzy Armii Czerwonej.

Pismem z dnia 16.11.2023 r. sygn. O/SZ.I-2.523.5.2.1.2023. PP, Dyrektor GDDKiA zwrócił się do Wojewody Zachodniopomorskiego o wskazanie ponownego miejsca pochówku żołnierzy Armii Czerwonej. W odpowiedzi, Wojewoda Zachodniopomorski pismem znak: SO-1.5230.71.2023.LJ z dnia 22 listopada 2023 r. wyznaczył nowe miejsce pochówku dla przedmiotowych szczątków, tj. cmentarz wojenny w Gryfinie.

Zgodnie z art. 2 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych groby wojenne bez względu na narodowość i wyznanie osób, w nich pochowanych oraz formacje, do których osoby te należały, mają być pielęgnowane i otaczane należnym tym miejscom szacunkiem i powagą.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, należało rozstrzygnąć jak na wstępie.

POUCZENIE

Wykonanie prac ekshumacyjnych oraz dokonanie pochówku na podstawie niniejszej decyzji nie może naruszać praw osób trzecich oraz przepisów szczególnych. Niniejsza decyzja nie zwalnia z obowiązku posiadania innych zezwoleń (decyzji administracyjnych) wymaganych prawem. Wszelkie koszty związane z wykonaniem działań będących przedmiotem niniejszej decyzji ponosi Skarb Państwa - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie.

Od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu za pośrednictwem Prezesa Instytutu Pamięci na adres: Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa, ul. Janusza Kurtyki 1, 02-676 Warszawa, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania od niniejszej decyzji. Z dniem doręczenia Prezesowi Instytutu Pamięci oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez stronę postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Z upoważnienia
Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej
ZASTĘPCA PREZESA
Karol Polejowski
dr hab. Karol Polejowski

Decyzję otrzymują:

1. Pan Mariusz Mierzwa Zastępca Dyrektora Oddziału w Szczecinie ds. Inwestycji,
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie
Al. Bohaterów Warszawy 33,
70 - 340 Szczecin;
2. A/a.

Do wiadomości:

1. Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN-KŚZpNP;
2. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa;
3. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gryfinie, ul. Flisacza 6, 74-100 Gryfino;
4. Oddział IPN-KŚZpNP w Szczecinie;
5. Wojewoda Zachodniopomorski, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie,
ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin;
6. Urząd Miasta i Gminy w Gryfinie, ul. 1 Maja 16, 74-100 Gryfino.